

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 259. Prudentia Confessarii in ordine ad recidivos &
consuetudinarios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

casu in eo quod confitetur, examinandus erit, imò verò iuvandus ad eliciendum verum actum fidei, & doloris supernaturalis. generaliter querendo, v. g. utrum putet Deum posse mentiri? & quid si Deus ipsi diceret se solum habere quatuor digitos, quid tunc crederet? Deinde descendat ad particularem actum fidei, v. g. an credat quòd Christus mortuus sit pro peccatis nostris? Quid si Turca diceret, *demetam tibi caput, nisi dicas quòd Deus mentitus sit, quando dixit quòd Christus mortuus sit pro nobis?* Denique ab actu fidei transibit ad actum spei, & doloris, examinans an doleat ex solo motivo humano, quia à patre vapulabit, an quia Deum offendit, vel quia peccatum est contra Deum, &c. Ut enim sapienter observat Layman l. 5. tr. 6. c. 5. n. 7. sunt non pauci à natura aded vagi, & male educati, ut licet satis dispositi fuerint ad peccandum, non sint tamen satis dispositi ad dolendum ut oportet: nec aliquando satis hinc & nunc dispo. à Confessario possint. Quo casu Confessarius eos non terreat increpando, sed aliquam orationem, penitentiam loco ipsi imponat, deinde cum benedictione dimittat. Expedi enim pueros, etiam absolutionis nondum capaces, benignè audire, ut paulatim instruantur, & confessioni assuescant. Quocumque omnibus consideratis de pueri capacitate dubium superest, non absolvantur, sed cum benedictione, & imposta precatione dimittantur, si solum confessi sint venialia. Si aliquid de se mortale confessi sint, vel sub conditione absolvantur, *si capax es*, &c. si probabilis sit dispositio ipsius; vel si parum verisimile sit quòd eliciant actum fidei, & doloris supernaturalis, idèò que ob incapacitatem non absolvantur, de hoc ipso suaviter monendi sunt, ut cum meliori dispositione redeant ad confessionem. Ita Layman loco citato. Vide suprà cap. 220.

CAPUT CCLVII.

Prudentia Confessarii in ordine ad rudes, fidei mysteria ignorantes.

Certum est rudes homines, ignorantes necessaria ad fructuosam perceptionem huius Sacramenti, ante omnia edocendos à Confessario, uti proximè diximus de pueris. Et si qui sint aded hebetes, ut nullo modo intelligere possint rem significatam his verbis: *Deus est trinus & unus, secunda persona SS. Trinitatis est incarnata*, &c. licet voces istas memorià teneant, non magis esse capaces absolutionis, quàm pueros ante usum rationis, ista memorià recitantes, sed non intelligentes. Quamdiu enim non magis intelligunt quàm pueri isti, non magis credunt fide supernaturali, quàm ipsi. Absolutionis verò capax non est qui illa non credit. Cùm improbable sit, explicitam & distinctam fidem Trinitatis & Incarnationis non esse necessariam necessitate mediè, quidquid dixerit Gobat tr. 7. n. 311. posse absolvi qui ignorant duos istos articulos, modò promittant se duros operam, ut discant primo quoque tempore. Hoc est enim, quod Innocentius XI. damnavit proposit. 64. *absolutionis capax est homo, quantumvis labores ignorantia mysteriorum fidei, et etiam per negligentiam, etiam culpabilem, non est mysterium SS. Trinitatis & Incarnationis D. N. Jesu Christi.*

Quòd si mysteria illa ignorantes provecta sint ætatis, non est facilè præsumendum quòd ea non ignorent per negligentiam graviter culpabilem. Cùm ut plurimum de illis instrui potuissent, nisi crassa eorum negligentia intercessisset. Ed quòd toti terrestres vix cogitaverint & solliciti fuerint de concernentibus animæ salutem, sed de solis terè corporalibus & temporalibus. Prudens pro-

inde Confessarius parum fidet præcedentibus confessionibus ipsorum, nec facilè præsumet ipsos habuisse dispositionem sufficientem ad absolutionem peccatorum antè confessionem, sufficientem utique eorum detestationem, negligentiamque vel ignorantiam graviter culpabilis, in qua fuerunt.

Et quia raro fit quòd brevissimo tempore sufficienter instruantur & disponantur, & experientia docet tales ne post multum quidem tempus de credendis sufficienter instrui posse; parumque credibile est negligentibus suam salutem à Deo dari gratiam quâ cor ipsorum subito plene immutetur, concipiatque sufficientem detestationem negligentia suâ, aliorumque præcedentium peccatorum. Idèò Confessarius prudenter ipsis differt absolutionem, ut interea de credendis sufficienter instrui, necessariaque ad bonam confessionem, plenamque conversionem à Deo obtinere possint. Maxime cùm aliogui periculum non leve sit, quòd absoluti ob suam rusticitatem in pristinam relabentur negligentiam.

Nec refert si dicant, se aliquando mysteria illa scivisse & credidisse, sed postea obitos fuisse. Quia Innocentius XI. etiam damnavit hanc propositionem 65. *sufficit illa mysteria semel credidisse.* Et merito: quia mysteriorum illorum fides totam Christianam vitam dirigere debet. Quia finis ultimus Christianorum, Trinitas est; via ad finem ultimum, Christus. Tota autem vita Christianorum debet ad finem ultimum tendere per viam, quæ est Christus. Estque ad omnes errores dispositus, ob ignorantiam principalem mysteriorum fidei, nec fidem in baptismo susceptam exercere potest, qui Christum & Trinitatem ignorat.

CAPUT CCLVIII.

Prudentia Confessarii in ordine ad hæreticos, ad Ecclesiam redeuntes.

Imprimis cavebit temerè ipsos ad Sacramenta suscipere; sed prius videbit, an sincero animo redeant, suamque hæresim serè detestentur. Cùm (experientià teste) plerique ex ipsis serè redeant & peniteant, non ex motivo divino, sed humano, spe utique alimentorum, vel alicuius adjutorii humani. In cujus signum, sublata eà spe, ad vomitum redeunt.

Probabit ergo spiritus, an ex Deo sint, an ex mundo. Quòd si ex Deo, habità debità facultate, ipsos instruet, & ad seriam penitentiam disponet. Cùmque ad confessionem admittet, ante omnia scire debebit in qua fuerint hæresi; cum diversis hæreses diversa concomitentur peccata. Intellectà verò hæresi, necesse non erit interrogare de peccatis ordinariis istius hæresis (v. g. quòd non audierint Sacram, non jejunaverint diebus præscriptis, &c.) utpote qua satis intelliguntur, dum de hæresi se accusant. Interrogabit tamen de iis quæ tali hæresi ordinaria non sunt, & de tempore, quo in hæresi permanferunt.

Denique exposito singulari Dei beneficio, quo ad fidei donum acceperunt, ipsos ad gratitudinem excitabit, ipsique hæreticorum contortia interdicit, præsertim initio conversionis, dum fides adhuc in ipsis tenella, pristinaque dispositionis radices nondum penitus sunt avulsæ.

CAPUT CCLIX.

Prudentia Confessarii in ordine ad recidivos & consuetudinarios.

De iis sufficienter egimus in superioribus, ubi & duplicis generis recidivos distinximus. Alii namque tales sunt ex malitia; alii ex fragilitate: & cum istis mitius agendum diximus, quàm cum illis. Ut autem Confessarius ipsos à recidiva dete-

reat, prudenter ipsos docebit momentosas hasce veritates. 1. quod quā mensurā numerum augent peccatorum suorum, eādem augent difficultatem salutis suae, periculumque proinde suae damnationis. 2. quod pravi habitus majores & majores quotidie vires acquirant, pro majori & majori multiplicatione actuum. 3. quod per consequens intellectus magis & magis obtenebescat. 4. quod voluntas magis & magis debilitetur, magisque & magis corrumpatur. 5. quod gratiarum auxilia magis magisque subtrahantur. 6. quod validius & validius efficiatur demonis in peccatorem imperium, major & major audacia, major & major vis adtentandum: quo fit ut peccator ut plurimum ac ferè semper absque resistentia cedat tentationi. 7. quod ex frequenti iteratione nascatur consuetudo, ex consuetudine (juxta Augustinum id in semetipso expertum) necessitas, ex necessitate dura peccati servitus, à qua peccator non, cum voluerit, exit: ut enim S. Gregorius ait lib. 11. Moral. c. 5. *sæpe nonnulli à pravis actibus exire cupiunt, sed quia eorundem actuum pondere premuntur, in mala consuetudinis carcere inclusi, à semetipsis exire non possunt.* Quae omnia simul sumpta demonstrant æternam damnationem ipsis, certò moraliter imminere, nisi citius catenam abrumpan, gratiamque magnam ad id à Deo impetrent, quae non nisi magis gemitibus, & piis operibus implorata descendit.

2813 Ex his apparet valde difficulter exui affectum peccandi, consuetudine firmatum, & maxime in veteratum, ita ut mirum non sit eum ordinariè plenè non exui tempore brevissimo, prout ex Scripturis & Patribus ostensum est cap. Tales proinde Confessarius statim non absolvit, nisi, vel ex emendatione, vel ex aliis signis extraordinariis, diligentique ad gratiam impetrandam preparatione sibi moraliter confiteri ipsos esse dispositos. Alias Confessarius rationabilem habet causam dubitandi, num ad absolutionem sint sufficienter dispositi. Imò, ob rationes proxime deductas, sine signis extraordinariis raro affulget spes emendationis ipsorum. Sine qua absolvi non sunt: cum Innocentius XI. damnaverit hanc propositionem: *penitentis, habentis consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturae, vel Ecclesiae, etiam emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio; dummodo ore proferant se dolere, & proponere emendationem.* Vide dicta cap. ....

CAPUT CCLX.

Prudentia Confessarii in ordine ad discernendas occasiones, & lapsus sub mortali vitandas.

2814 **H**ic maxime prudentia Sacerdotis exquiritur. Si enim hic sequatur opinionum humanarum luxuriam, sequetur tenebras pro luce, nec peccatores diriget in portum salutis, sed alliciet in scopulos perniciosa laxitatis. Sunt enim quaedam hac de re humanae opiniones, à sacris Litteris, & Sanctorum Traditione abhorrentes, quas si fideles praedicare permittantur, ingens irreptura est vitae Christianae corruptela; viaque salutis, quam suprema Veritas, Deus, arctam esse definitur, in animarum perniciem non solum dilatabitur, sed verius pervertetur. Videat prudens Confessarius, an non talis sit opinio Caramuelis in Theol. Reg. disp. 40. n. 1056. & Gobat tr. 7. n. 526. alienum sub mortali non fugendas occasiones relaxandi in mortale peccatum, nisi tales fuerint, in quibus peccator constitutus, non solum probabiliter, sed certò moraliter relaxetur. Quando enim solum est probabile te succubiturum tentationi (inquit Gobat) certè etiam probabile est te non succubiturum. Atqui, sicut in pluribus aliis materiis fas tibi est ex utralibet sententiarum specu-

lativè probabilius deducere praefatam conclusionem tibi gratam: ita licet hic ita argumentari. Occurrunt mihi graves rationes, ob quas vir prudens sapienter judicare potest, me lapsurum in novum crimen mortale, si accessero hanc domum. Vice versà sunt aliae rationes, etiam graves, ob quas alius aequè prudens pronuntiaret me non lapsurum. Ergo possum, sine nota temeritatis, & imprudentiae, me committere illi occasione (certò non commissurus, si liquidò scirem me in illa admitturum illud grave peccatum) adeoque fas est, per te loquendo, committere te periculo probabili peccandi mortaliter.

Unde (pergit Gobat n. 527.) Confessarius 2814 non iudicabit illum suum poenitentem esse in occasione proxima te increpandi, aut peccatum turpitudinis, occasione pravae societatis, patrondi, qui tentatus decies, acquievit solum bis terve. Secus si bis terve superior evasisset, succubisset autem septies vel octies. Ergo illi priori, nolenti recedere ab occasione, non negabit absolutionem. Plus audeat Caramuel (apud Dianam p. 7. tr. 11. resol. 29.) & plus reverà sequitur ex pccado principio Gobat. Si enim fugienda sub mortali solum sit occasio, in qua moraliter certò peccabis mortaliter de novo, non in qua solum probabiliter; & si periculum probabile non sit occasio proxima, sed solum periculum moraliter certum; si denique ubi utrumque probabilitas, liceat tibi, uti in pluribus aliis materiis, sequi quamlibet malueris ex duabus oppositis: licet ergo hic, sicut in illis aliis, sequi minus probabilem, tibi gratam. Hoc est quod Caramuel asserit ibidem. Verba ipsius to. 1. protuli, nec gravabor hic repetere, ad incutiendum novum horrorem propudiosa laxitatis.

Primo periculum, ut censetur proximum, 2816 debet esse evidens, physicè aut moraliter. Si enim tantum sit probabile, periculum morale non est. Nam probabiliter etiam centere poteris, periculum nullum habesse. Rationes evidentes assensum praedeterminant. Si sint probabiles, mentem non cogunt; sed opinio eligenda committitur optioni eligentis.

Si iveris ad talem domum decies; & quin- 2817 quies peccaveris, & quinquies non peccaveris: est probabile, si revertaris, te peccaturum esse; & aequè probabile, te non peccaturum. Ergo non est periculum proximum.

Si octies iveris; & septies peccaveris, & semel non peccaveris: est probabilius te peccaturum esse; est tamen probabile te non peccaturum esse. Ratio est quia octava pars est gravis; & dat gravem auctoritatem, facitque opinionem probabilem.

Si novies iveris, & octies fueris lapsus, fetas 2818 te exponi periculo proximo. Quia nona pars non est gravis auctoritas. Et idèd improbabile est, te, datà occasione, non succubiturum. Ac per consequens est moraliter evidens, hoc est certum, te peccaturum. Ergo est periculum proximum. Haec tenet Caramuel.

Sed quis Christianus non exhorrescat ad tantam laxitatem? quis non rejiciat exoticam novitatem? 2819 Novitatem voco. Non sic enim Antiqui, qui non solum illam occasionem sub mortali vitandam consueverunt, ex qua moraliter certò; sed & illam, ex qua verisimiliter seu probabiliter quis pertrahendus sit in peccatum, prout ostendit to. 1. lib. 10. p. 1. esp. 23.

Exoticam autem novitatem idèd voco, quia 2820 extranea est ab Evangelicis regulis, sanctorumque Patrum, & Ecclesiae doctrina, prout ibidem demonstravi. Et quomodo esse potest actio digna Christiano, ponere se in aequilibrio lapsus vel non lapsus in mortale peccatum, sive in occasione in